

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ซึ่งเป็นกระบวนการทำวิจัยที่ควบคู่ไปพร้อมกับการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาได้เป็นอย่างดี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน เพื่อพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนแบบมีส่วนร่วม และเพื่อศึกษาผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็นกลุ่มได้ ดังนี้

1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	จำนวน	1	คน
1.2 ครูผู้สอนโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	จำนวน	54	คน
1.3 นักเรียนโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	จำนวน	606	คน
1.4 คณะกรรมการชมรมผู้ปกครองและครู	จำนวน	22	คน

รวมประชากรทั้งหมด จำนวน 683 คน

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ประชากรสำหรับการเก็บข้อมูล 2 กลุ่ม คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครูผู้สอนจำนวน 54 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในภาพรวม ได้แก่

2.1.1 นักเรียนโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนชั้นสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากนักเรียนชั้นสุดท้ายของแต่ละช่วงชั้น คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากนั้นได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้น

โดยวิธีการของทาโร ยามานะ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยกำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ 5% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 241 คน ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประเภท	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	184	73
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	281	112
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	141	56
รวม	606	241

2.1.2 ครู นักเรียน และผู้ปกครองใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าช่วงชั้น จำนวน 3 คน ตัวแทนนักเรียนแต่ละช่วงชั้น จำนวน 3 คน คณะกรรมการชมรมผู้ปกครองและครูของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด จำนวน 10 คน

2.1.3 ครูและนักเรียนโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจากการเข้าใช้ห้องสมุดมีชีวิตและร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตทั้ง 4 มิติในช่วงเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการและจัดกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต ได้ตัวแทนจากผู้เข้าใช้ห้องสมุดรวมทั้งหมด จำนวน 198 คน

2.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

2.2.1 เพื่อร่วมศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุดของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนและศึกษาผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ได้แสดงกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ประชากรและ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประเภท	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
ครูผู้สอน โรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน	54	54	100
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	184	73	39.67
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	281	112	39.86
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	141	56	39.71
รวม	660	295	44.70

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างเพื่อพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน โดยแบ่งเป็นขั้นตอนการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตแบบมีส่วนร่วม ดังนี้

2.2.2.1 ร่วมหาแนวทางการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตจากการระดมสมอง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าช่วงชั้น จำนวน 3 คน ตัวแทนนักเรียนแต่ละช่วงชั้น จำนวน 3 คน คณะกรรมการชมรมผู้ปกครองและครูของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด จำนวน 11 คน

2.2.2.2 ร่วมพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตและติดตามผลระหว่างการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคระหว่างการพัฒนา จากครูและนักเรียน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจาก การเข้าใช้ห้องสมุดมีชีวิตและร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตทั้ง 4 มิติในช่วงเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการและจัดกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต ได้ตัวแทนจากผู้เข้าใช้ห้องสมุด รวมทั้งหมด จำนวน 198 คน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลตามวัตถุประสงค์ได้แสดงสถานภาพไว้ดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 จำนวนและร้อยละของครูและนักเรียนจำแนกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้
ที่รับผิดชอบ และระดับชั้นที่ศึกษา

รายการ			จำนวน (n = 295)	ร้อยละ
สถานภาพ	ครู	ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3	13	4.41
		กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	6	2.03
		กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	6	2.03
		กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	6	2.03
		กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	5	1.69
		กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา		
		กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	4	1.36
		กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา		
		กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ	5	1.69
		กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	5	1.69
		กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	4	1.36
			รวม	54
	นักเรียน	ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	73	24.75
		ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	112	37.97
		ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	56	18.98
		รวม	241	81.69
รวม			295	100.00

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่วมศึกษาสภาพปัจจุบันของการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมือง
แม่ฮ่องสอน

ขั้นตอนที่ 2 ร่วมวางแผนหาแนวทางการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต

ขั้นตอนที่ 3 ร่วมพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตและติดตามผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต

ขั้นตอนที่ 4 ร่วมประเมินผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมือง

แม่ฮ่องสอน

รายละเอียดการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่วมศึกษาสภาพปัจจุบันของการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

ผู้วิจัยและกลุ่มตัวอย่างร่วมกันศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ในปัจจุบัน ปัญหาการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน และความต้องการที่จะพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนให้เป็นห้องสมุดมีชีวิตตามรูปแบบของห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติที่ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดอย่างแท้จริง โดยมีการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1. สร้างความเข้าใจกับคณะครู นักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความตระหนัก และมีส่วนร่วมในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1.1 จัดประชุมครูและคณะกรรมการชมรมผู้ปกครองและครู เพื่อสร้างความเข้าใจ รวมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัยในครั้งนี้และขั้นตอนการทำงานร่วมกัน แล้วร่วมกันคิดวิเคราะห์ อภิปราย ระดมความคิดเห็น ตลอดจนการช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนระดมทรัพยากร เพื่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

1.2 จัดประชุมตัวแทนนักเรียนโดยสภานักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการประชุม เพื่อสร้างความเข้าใจ รวมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการทำงานร่วมกันตลอดจนการระดมความคิดเห็น เพื่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

2. ศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนในปัจจุบัน ปัญหาการใช้ห้องสมุดและความต้องการพัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิตให้ตรงตามความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดอย่างแท้จริง โดยมีการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

2.1 สำรวจความคิดเห็นของครูและนักเรียนโดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการใช้ห้องสมุด ปัญหาการใช้ห้องสมุด 3 ด้าน คือ ด้านบรรยากาศห้องสมุด ด้านบริการห้องสมุดและด้านกิจกรรมห้องสมุดและความต้องการของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิตตามรูปแบบของห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ

2.2 นำข้อมูลจากการศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุด ปัญหาการใช้ห้องสมุดและความต้องการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนมาสังเคราะห์ และเรียงลำดับปัญหาการใช้ห้องสมุด และความต้องการในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตตามรูปแบบของห้องสมุดมีชีวิต

4 มิติของผู้ใช้จากระดับมากที่สุดไปหาระดับน้อยที่สุด เพื่อวางแผนหาแนวทางการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตตามความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนและแนวทางการปฏิบัติที่เป็นไปได้สำหรับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

ขั้นตอนที่ 2 ร่วมวางแผนหาแนวทางการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต

ผู้วิจัยได้ผลจากการศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุด ปัญหาการใช้ห้องสมุดและความต้องการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน เพื่อนำมาวางแผนหาแนวทางการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้ปกครอง โดยมีวิธีการดำเนินงานกิจกรรม ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือเชิญผู้เข้าร่วมประชุมระดมสมองที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตมาเยี่ยมชมห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนในสภาพปัจจุบันก่อนที่จะพัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิต พร้อมแนบเอกสารประกอบการประชุมระดมสมองได้แก่ วัตถุประสงค์ในการร่วมประชุมระดมสมอง คือเพื่อพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ความหมายห้องสมุดมีชีวิตใน 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้ และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ เอกสารสรุปปัญหาการใช้ห้องสมุดโรงเรียน โดยส่งไปให้ผู้เข้าร่วมประชุมระดมสมองล่วงหน้าก่อนสองสัปดาห์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ร่วมประชุมระดมสมองให้มีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนใน 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้ และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ

2. ดำเนินการประชุมระดมสมองร่วมกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้เข้าร่วมประชุมระดมสมองจำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าช่วงชั้น จำนวน 3 คน ตัวแทนนักเรียนแต่ละช่วงชั้นจำนวน 3 คน ตัวแทนชมรมผู้ปกครองและครูของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน จำนวน 3 คน ณ ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ในวันศุกร์ที่ 11 มิถุนายน 2553 เวลา 09.00 น. – 12.00 น. ผู้วิจัยทำหน้าที่ผู้ดำเนินการประชุมระดมสมองด้วยตนเองโดยแจ้งวัตถุประสงค์และนำข้อมูลประเด็นการสนทนาดังต่อไปนี้

- 2.1 นำเสนอข้อมูลปัญหาการใช้ห้องสมุดที่สังเคราะห์มาจากแบบสอบถามฉบับที่ 1 เรื่องสภาพการใช้ห้องสมุดห้องสมุดเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศห้องสมุด ด้านบริการห้องสมุด และด้านกิจกรรมห้องสมุด โดยนำรายการที่มีปัญหาระดับมากที่สุดและมีปัญหาระดับมากในแต่ละด้านมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการหาแนวทางพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต

และประเด็นความต้องการของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาให้เป็นห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนใน 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้ และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ โดยนำรายการที่มีความต้องการระดับมากที่สุด และมีความต้องการระดับมากตามลำดับในห้องสมุดแต่ละมิติมาระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางการพัฒนาให้เป็นห้องสมุดมีชีวิตรวมทั้งศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาห้องสมุดตามความต้องการของผู้ใช้

2.2 ผู้เข้าร่วมประชุมระดมสมองร่วมแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อการสนทนาเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดเพื่อพัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน 4 มิติ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตตามรูปแบบการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้ และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ ตามเอกสารแนวทางการจัดการห้องสมุดโรงเรียนให้มีชีวิต ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งผลจากการประชุมระดมสมองจะได้แผนการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน วิธีการติดตามและประเมินผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ทั้งนี้ได้มีผู้ช่วยวิจัยร่วมกันที่ผลตลอดการระดมความคิดเห็น

2.3 ผู้วิจัยได้เสนอโครงการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนเพื่อของบประมาณมาพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ตามข้อเสนอแนะของผู้อำนวยการโรงเรียนที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาคณะกรรมการชมรมผู้ปกครองและครู ผู้ปกครองผู้เรียนในการจัดการศึกษาเพื่อให้โรงเรียนเป็นฐาน โดยใช้งบประมาณของชมรมผู้ปกครองและครู

ขั้นตอนที่ 3 ร่วมพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตและติดตามผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต

จากการระดมสมองผู้วิจัยได้นำมาร่างเป็นแผนพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต เพื่อให้การพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ จึงเปิดโอกาสให้ตัวแทนผู้ใช้ห้องสมุดมีส่วนร่วมพิจารณา เสนอแนะเพิ่มเติมในแผนการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต และร่วมดำเนินการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ดังต่อไปนี้

1. ขั้นการปฏิบัติตามแผน

การดำเนินการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนแบบมีส่วนร่วมจากผู้ใช้อห้องสมุด ดังต่อไปนี้

คณะครูและนักเรียนร่วมพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตตามแผนพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ตามรูปแบบของห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติ

ผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้ และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ โดยมีกำหนดการตามแผนพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตในเดือนมิถุนายน – เดือนกันยายน พ.ศ. 2553 ดังนี้ พัฒนาห้องสมุดมีชีวิตที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2553 พัฒนาห้องสมุดมีชีวิตที่เน้นมิติสุนทรียภาพ ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2553 พัฒนาห้องสมุดมีชีวิตที่เน้นมิติสะดวกใช้ ในเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2553 และพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตที่เน้นมิติสุนทรียภาพ พัฒนาห้องสมุดมีชีวิตที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2553

2. ขั้นตอนการติดตามและประเมินผลระหว่างการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต

ผู้วิจัยได้ติดตามและประเมินผลระหว่างการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้ และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไข โดยวิธีการประเมินกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต และวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมการใช้ห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

2.1 การร่วมประเมินกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ใน 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้ และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ โดยใช้แบบประเมินกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตจากผู้ร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน เพื่อใช้ติดตามผลระหว่างการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจากการเข้าใช้บริการห้องสมุดมีชีวิตในช่วงเวลา 12.00 น. – 13.00 น. และเวลา 15.30 น. – 16.30 น. คิดเป็นร้อยละ 30 จากกลุ่มประชากรทั้งหมด ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 270 คน

2.2 ร่วมสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดมีชีวิตของครูและนักเรียนโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนในขณะที่กำลังใช้บริการห้องสมุดมีชีวิต โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าใช้ห้องสมุดมีชีวิตในแต่ละวันของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามามีการใช้ห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนในช่วงเวลา 12.30 น. – 13.00 น. และในเวลา 15.30 น. – 16.30 น. เพื่อติดตามผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน 4 มิติ

ขั้นตอนที่ 4 ร่วมประเมินผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากครูและนักเรียนร่วมติดตามผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตหรือเป็นการสะท้อนผลการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม จะสะท้อนผลการดำเนินงานร่วมกันโดยการศึกษาผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ดังต่อไปนี้

1. ร่วมศึกษาผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตหรือสะท้อนผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตตามรูปแบบของห้องสมุดมีชีวิตทั้ง 4 มิติ จากกลุ่มตัวอย่างที่เข้าใช้ห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนตามรูปแบบการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นแบบบันทึกโดยผู้สัมภาษณ์เป็นผู้บันทึก

2. ร่วมศึกษาความพึงพอใจของครูและนักเรียนต่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตหรือสะท้อนผลในการใช้ห้องสมุดมีชีวิตหลังจากที่ได้พัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิตตามรูปแบบของห้องสมุดมีชีวิตทั้ง 4 มิติ จากกลุ่มตัวอย่างที่เข้าใช้ห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน โดยใช้แบบสอบถาม

3. เก็บรวบรวมสถิติการเข้าใช้ห้องสมุดในแต่ละวัน โดยแยกเป็นช่วงชั้น โดยใช้แบบบันทึกการเข้าใช้ห้องสมุดเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถิติการเข้าใช้ห้องสมุดในแต่ละวันของครูและนักเรียนแต่ละช่วงชั้นที่เข้ามาใช้ห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนที่มีการพัฒนาตามรูปแบบห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ เพื่อศึกษาผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน เพื่อจะได้ทราบจำนวนผู้ใช้ห้องสมุดในแต่ละวัน

เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 7 ฉบับ ซึ่งแต่ละฉบับมีลักษณะและรายละเอียด ดังนี้

1. ลักษณะของเครื่องมือ

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามสภาพการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

แบบสอบถามฉบับนี้ใช้เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุด ปัญหาการใช้ห้องสมุด และความต้องการเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดเพื่อพัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของครูและนักเรียนแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปัญหาการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน 3 ด้าน คือปัญหาด้านบรรยากาศห้องสมุด ปัญหาด้านการบริการห้องสมุด ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมห้องสมุด ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มีปัญหาระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามความต้องการของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดเพื่อพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มีความต้องการระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 5 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

ฉบับที่ 2 แบบสังเคราะห์การระดมสมอง (Brainstorming)

เครื่องมือฉบับนี้ใช้เก็บข้อมูลจากการประชุมระดมสมองของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนใน 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ

ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบเดิมข้อความโดยมีประเด็นในการสนทนากลุ่ม 3 ด้าน คือด้านบรรยากาศห้องสมุดมีชีวิต ด้านบริการห้องสมุดมีชีวิต ด้านกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต และมีข้อบันทึกข้อความที่ได้จากการประชุมระดมสมอง

ฉบับที่ 3 แบบประเมินกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต

แบบประเมินกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตฉบับนี้ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตตามรูปแบบการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ

ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

ฉบับที่ 4 แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดมีชีวิตโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าใช้ห้องสมุดมีชีวิตฉบับนี้ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดมีชีวิตของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาใช้ห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนตามรูปแบบห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้ และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ เพื่อติดตามผลระหว่างการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสังเกต ได้แก่ วันที่ เดือน.พ.ศ. ที่สังเกต สถานที่สังเกต ช่วงเวลาที่สังเกต ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบเดิมข้อความ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกสังเกต ได้แก่ เพศ อายุ ชั้น รูปแบบมิติห้องสมุดมีชีวิตที่เข้าร่วม ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 3 แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าใช้ห้องสมุดมีชีวิต ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ ใช้ห้องสมุดระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

ฉบับที่ 5 แบบสัมภาษณ์ผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ใช้สำหรับสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและนักเรียน เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับศึกษาผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ให้การสัมภาษณ์ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนตามรูปแบบการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้ และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ

ตอนที่ 3 ลักษณะของแบบสัมภาษณ์เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ตามรูปแบบการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้ และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ

ฉบับที่ 6 แบบสอบถามผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน
แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษา
ผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของครูและนักเรียนแบบสอบถามเป็นแบบ
ตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการใช้ห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน
แบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียน
เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่ง
ภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ ลักษณะแบบสอบถาม
เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด มาก
ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายเปิด เพื่อเสนอความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนา
ห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

ฉบับที่ 7 แบบบันทึกการใช้ห้องสมุด

แบบบันทึกการใช้ห้องสมุดฉบับนี้ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้ใช้ห้องสมุด
ในแต่ละวัน โดยจัดทำสถิติการใช้ห้องสมุดของครูและนักเรียนที่เข้ามาใช้ห้องสมุดมีชีวิตของ
โรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน เพื่อศึกษาผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาล
เมืองแม่ฮ่องสอนในรูปแบบห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุด
ที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้ และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ

ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบเดิมจำนวนผู้ใช้ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน
ในแต่ละวัน โดยแยกเป็นระดับชั้นเรียน แยกเพศจำนวนผู้ใช้ ชาย หญิง จากนั้นนำมารวมเป็นสถิติ
รายเดือน สถิติรายภาคเรียน ตามลำดับ

2. วิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมี 6 ลักษณะ คือแบบสอบถาม
แบบสังเคราะห์การระดมสมอง แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง แบบสังเกต แบบประเมินกิจกรรม
และแบบบันทึกการใช้ห้องสมุด วิธีการดำเนินการสร้างเครื่องมือดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม มีวิธีการสร้าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องและ
หลักการวิธีสร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นแนวในการสร้างแบบสอบถาม

2. กำหนดประเด็นคำถามตามขอบเขตของการวิจัย กำหนดรูปแบบในการสร้างแบบสอบถาม และร่างแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นมาสolicitคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา และนำผลการแก้ไข ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ จำนวน 5 คน (ภาคผนวก ก) ให้ดูยพินิจตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index Objective Congruence : IOC) ผลปรากฏว่า ข้อคำถามของแบบสอบถามมีดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60 – 1.00 (ภาคผนวก ง) จัดว่าเป็นความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาที่ยอมรับได้ และดำเนินการปรับปรุง ข้อคำถามของแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วนำไปจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกชนิดมีโครงสร้าง มีวิธีการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2. กำหนดกรอบความคิดโดยนำจุดประสงค์มาวิเคราะห์และกำหนดประเด็นคำถามตามขอบเขตการวิจัย

3. จัดทำร่างแบบสัมภาษณ์เสนอกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาด้านเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษา

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5. นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปจัดทำให้เป็นฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนในการสร้างแบบสังเกตการระดมสมอง แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุด แบบประเมินกิจกรรมห้องสมุด และแบบบันทึกการใช้ห้องสมุด มีวิธีการสร้างดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และหลักการวิธีสร้างแบบสังเกตการสนทนากลุ่มหลักการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรม หลักการสร้างแบบประเมินกิจกรรม และหลักการสร้างแบบบันทึกการใช้ห้องสมุด เพื่อเป็นแนวในการสร้างแบบสังเกตการระดมสมอง แบบสังเกตพฤติกรรมแบบประเมินกิจกรรม และแบบบันทึกการใช้ห้องสมุด

2. กำหนดกรอบความคิดโดยนำจุดประสงค์มาวิเคราะห์

3. กำหนดประเด็นคำถามตามขอบเขตการวิจัย

4. กำหนดรูปแบบ สร้างแบบสังเคราะห์การระดมสมอง แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินกิจกรรม และแบบบันทึกการเข้าใช้ห้องสมุด

5. นำร่างแบบสังเคราะห์การระดมสมอง แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินกิจกรรม และแบบบันทึกการเข้าใช้ห้องสมุดเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาค้นเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา

6. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

7. นำแบบสังเคราะห์การระดมสมอง แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินกิจกรรม และแบบบันทึกการเข้าใช้ห้องสมุดที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

จากวิธีการวิจัยและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้นำมากำหนดแผนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) เพื่อพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 แผนการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของ
โรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

ขั้นตอนการวิจัย/ วัตถุประสงค์การวิจัย	รายการปฏิบัติ	ระยะเวลา	วิธีการ	เครื่องมือ
ขั้นตอนที่ 1 ร่วมศึกษาสภาพ ปัจจุบันการใช้ ห้องสมุด โรงเรียน เทศบาลเมือง แม่ฮ่องสอน วัตถุประสงค์การวิจัย 1. เพื่อศึกษาสภาพ การใช้ห้องสมุด โรงเรียนเทศบาล เมืองแม่ฮ่องสอน	1. ร่วมสร้างความเข้าใจกับ คณะครู นักเรียน ตัวแทน ผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความ ตระหนักและมีส่วนร่วมใน การพัฒนาห้องสมุด โรงเรียนเทศบาลเมือง แม่ฮ่องสอน 2. ร่วมศึกษาสภาพการใช้ ห้องสมุด ปัญหาการใช้ ห้องสมุดและความต้องการ พัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิต 3. นำข้อมูลจากการศึกษา สภาพการใช้ห้องสมุด ปัญหาการใช้ห้องสมุดและ ความต้องการพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิตมา ตั้งเคราะห์ และเรียงลำดับ ปัญหาการใช้ห้องสมุด และ ความต้องการ ในการพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติจาก ระดับมากที่สุดไปหาระดับ น้อยที่สุด	เดือน พฤษภาคม ม 2553	1. ร่วมประชุมเพื่อสร้าง ความเข้าใจ ชี้แจง วัตถุประสงค์ ขั้นตอน การวิจัยเชิงปฏิบัติแบบ มีส่วนร่วมเพื่อพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิตและ ประโยชน์จากการ พัฒนาห้องสมุดมีชีวิต <u>บทบาทหน้าที่การมี ส่วนร่วม ดังนี้</u> 1. ครู นักเรียน ร่วมให้ ข้อมูลการใช้ห้องสมุด ปัญหาการใช้ และ ความต้องการที่จะ พัฒนาห้องสมุดมีชีวิต 2. ผู้วิจัยร่วมตั้งเคราะห์ ข้อมูล	- แบบสอบถาม - แบบบันทึก การประชุม ผลการวิจัย 1. สภาพการใช้ ห้องสมุด 2. ปัญหาการใช้ ห้องสมุด 3. ความต้องการ พัฒนา ห้องสมุดมี ชีวิต

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย/ วัตถุประสงค์การวิจัย	รายการปฏิบัติ	ระยะเวลา	วิธีการ	เครื่องมือ
ขั้นตอนที่ 1 ร่วมศึกษาสภาพ ปัจจุบันการใช้ ห้องสมุดโรงเรียน เทศบาลเมือง แม่ฮ่องสอน วัตถุประสงค์การวิจัย 1. เพื่อศึกษาสภาพ การใช้ห้องสมุด โรงเรียน เทศบาลเมือง แม่ฮ่องสอน	1. ร่วมสร้างความเข้าใจกับ คณะครู นักเรียน ตัวแทน ผู้ปกครอง เพื่อให้เกิดความ ตระหนักและมีส่วนร่วมใน การพัฒนาห้องสมุด โรงเรียนเทศบาลเมือง แม่ฮ่องสอน 2. ร่วมศึกษาสภาพการใช้ ห้องสมุด ปัญหาการใช้ ห้องสมุดและความต้องการ พัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิต 3. นำข้อมูลจากการศึกษา สภาพการใช้ห้องสมุด ปัญหาการใช้ห้องสมุดและ ความต้องการพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิตมา สังเคราะห์ และเรียงลำดับ ปัญหาการใช้ห้องสมุด และ ความต้องการในการพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติจาก ระดับมากที่สุดไปหาระดับ น้อยที่สุด	เดือน พฤษภาคม 2553	1. ร่วมประชุมเพื่อสร้าง ความเข้าใจ ชี้แจง วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการวิจัยเชิง ปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิตและ ประโยชน์จากการ พัฒนาห้องสมุดมี ชีวิต <u>บทบาทหน้าที่การมี ส่วนร่วม ดังนี้</u> 1. ครู นักเรียน ร่วมให้ ข้อมูลการใช้ ห้องสมุดปัญหาการ ใช้และความต้องการ ที่จะพัฒนาห้องสมุด มีชีวิต 2. ผู้วิจัยร่วมสังเคราะห์ ข้อมูล	- แบบสอบถาม - แบบบันทึก การประชุม ผลการวิจัย 1. สภาพการใช้ ห้องสมุด 2. ปัญหาการใช้ ห้องสมุด 3. ความต้องการ พัฒนา ห้องสมุดมี ชีวิต
ขั้นตอนที่ 2 ร่วมวางแผนหา แนวทางการพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิต วัตถุประสงค์การวิจัย 2. เพื่อพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิต ของ	1. การส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของผู้บริหาร ครู นักเรียนและ ผู้ปกครอง ในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต ของโรงเรียนเทศบาลเมือง แม่ฮ่องสอน 1.1 นำเสนอข้อมูลที่	เดือน มิถุนายน 2553 ในวันศุกร์ ที่ 11 มิถุนายน 2553 เวลา	1.ร่วมประชุมระดม สมอง 2. สังเคราะห์แนวทาง การพัฒนาห้องสมุดมี ชีวิต 4 มิติ <u>บทบาทหน้าที่การมีส ่วนร่วมในการ ดำเนินการ</u>	- แบบสังเคราะห์ การระดมสมอง - เทปบันทึกเสียง - สร้างแผนการ ดำเนินการ - ปฏิทินการ ปฏิบัติงาน

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย/ วัตถุประสงค์การวิจัย	รายการปฏิบัติ	ระยะเวลา	วิธีการ	เครื่องมือ
โรงเรียนเทศบาล เมืองแม่ฮ่องสอน แบบมีส่วนร่วม	สังเคราะห์ปัญหาการใช้ ห้องสมุดห้องสมุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรณาคาส ด้านบริการ และด้านกิจกรรม เพื่อเป็น ข้อมูลพื้นฐานในการหา แนวทางพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต 1.2 ร่วมประชุมระดมสมองจาก การสังเคราะห์ความต้องการ เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดเพื่อ พัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิตใน 4 มิติเพื่อหาแนวทางการพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิตรวมทั้งศึกษา ความเป็นไปได้ตามความ ต้องการของผู้ใช้ 1.3 กำหนดกิจกรรมที่จะพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิตใน 4 มิติ 1.4 กำหนดวิธีการติดตาม ประเมินผล 1.5 สร้างเครื่องมือ	09.00 น. – 12.00 น. ณ ห้อง สมุดร. เทศบาล เมืองแม่ ฮ่องสอน	ดังนี้ 1. ผู้บริหาร ร่วมให้ คำปรึกษาช่วยเหลือ อนุมัติโครงการฯ 2. ครู ร่วมให้คำปรึกษา แนะนำกิจกรรม ห้องสมุดมีชีวิตที่อยาก ให้จัด 3. นักเรียน ร่วมให้ ข้อเสนอแนะ ในกิจกรรมที่จะให้จัด 4. ผู้ปกครองร่วมให้ คำแนะนำเสนอแนะ กิจกรรมที่ต้องการให้ จัด แก่บุคลากร ร่วม ระดมทรัพยากร งบประมาณของชมรมฯ ในการพัฒนาห้องสมุด 5. ผู้วิจัย ร่วมจัด กิจกรรม ปรับปรุง พัฒนาติดตามผลและ ประเมินผลทุกระยะ	ผลการวิจัย 1. แนวทางการ พัฒนาห้องสมุด มีชีวิตตาม รูปแบบการ พัฒนาห้องสมุด มีชีวิต 4 มิติ 2. แผนพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิต - โครงการ พัฒนาห้องสมุด มีชีวิต - แผนการจัด กิจกรรม ห้องสมุดมีชีวิต
ขั้นตอนที่ 3 ร่วมพัฒนาหอ งสมุดมีชีวิตและ ติดตามผลการ พัฒนาห้องสมุดมี ชีวิต วัตถุประสงค์การวิจัย 2. เพื่อพัฒนา	1. ขั้นการปฏิบัติตามแผน ร่วมดำเนินการพัฒนาห้องสมุด มีชีวิตที่สอดคล้องกับความ ต้องการของผู้ใช้ตามรูปแบบ ของห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ เปิด โอกาสให้ครูและนักเรียนร่วม จัดกิจกรรม ร่วมประเมิน กิจกรรม	เดือน มิถุนายน – เดือน กันยายน 2553	1. ครู นักเรียน และ ผู้ปกครองร่วมพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิตตาม รูปแบบของห้องสมุด มีชีวิต 4 มิติ 2. ติดตามผลระหว่าง การพัฒนาห้องสมุดมี ชีวิต	- แบบสังเกต พฤติกรรมการ เข้าใช้ห้องสมุด - แบบประเมิน กิจกรรม ห้องสมุดมีชีวิต ผลการวิจัย 1. พฤติกรรม

ตารางที่ 3.4 (ต่อ)

ขั้นตอนการวิจัย/ วัตถุประสงค์การวิจัย	รายการปฏิบัติ	ระยะเวลา	วิธีการ	เครื่องมือ
ห้องสมุดมีชีวิต ของโรงเรียน เทศบาลเมือง แม่ฮ่องสอนแบบมี ส่วนร่วม	2. ขั้นการติดตามและ ประเมินผลระหว่าง ปฏิบัติงาน 2.1 ร่วมประเมินกิจกรรม ห้องสมุดมีชีวิต/ปรับปรุง กิจกรรม/จัดกิจกรรมหมุนเวียน รายวัน/รายสัปดาห์/รายเดือน/ รายภาคเรียน/รายปีการศึกษา 2.2 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม พฤติกรรมการใช้ห้องสมุดมี ชีวิต		3. ปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะ <u>บทบาทหน้าที่การมี ส่วนร่วมในการดำเนิน การ ดังนี้</u> 1. ครู นักเรียนร่วม พัฒนา ร่วมกิจกรรม 2. ผู้วิจัย ร่วมพัฒนา ร่วมจัดกิจกรรม ร่วมติดตามผลร่วม ประเมินกิจกรรม	การเข้าใช้ ห้องสมุด - ความ กระตือรือร้น ความสนใจ - นิยักรักการ อ่าน
ขั้นตอนที่ 4 ร่วมประเมินผล การพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิต ของโรงเรียน เทศบาลเมือง แม่ฮ่องสอน วัตถุประสงค์การวิจัย 3. เพื่อศึกษาผล การพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิต ของโรงเรียน เทศบาลเมือง แม่ฮ่องสอน	เป็นการสะท้อนผลการพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิตแบบมีส่วนร่วม พร้อมมีการติดตาม ตรวจสอบ และปรับปรุงห้องสมุดมีชีวิต ตามความต้องการของผู้ใช้ 1. ประเมินผลการพัฒนา ห้องสมุด มีชีวิตจากการ สัมภาษณ์ผู้ใช้ห้องสมุดมีชีวิต ทั้ง 4 มิติ 2. ประเมินผลการพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิตจากการสำรวจ ความพึงพอใจผู้ใช้ห้องสมุดมี ชีวิตทั้ง 4 มิติ 3. เก็บสถิติการเข้าใช้ห้องสมุดมี ชีวิต เพื่อเปรียบเทียบสถิติการ เข้าใช้ก่อนพัฒนาและหลัง พัฒนา	เดือน ตุลาคม – เดือน พฤศจิกายน 2553	1. สัมภาษณ์ความ คิดเห็นในการใช้ ห้องสมุดมีชีวิต ปัญหา และข้อเสนอแนะ 2. สำรวจความพึงพอใจ ในการเข้าใช้ห้องสมุดมี ชีวิต /ประเมินความพึง พอใจในการพัฒนา ห้องสมุดมีชีวิต 3. บันทึกสถิติการเข้าใช้ ห้องสมุดมีชีวิตในแต่ละวัน <u>บทบาทหน้าที่การมี ส่วนร่วมในการดำเนิน การ ดังนี้</u> 1. ครู นักเรียนร่วม ประเมินผล 2. ผู้วิจัยร่วมเก็บข้อมูล จากประเมินผลจาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	- แบบสัมภาษณ์ - แบบสอบถาม - แบบบันทึก การเข้าใช้ ห้องสมุดมีชีวิต ผลการวิจัย 1. ความพึง พอใจในการใช้ ห้องสมุดมีชีวิต 2. ความพึง พอใจในการ พัฒนาห้องสมุด มีชีวิต

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ร่วมศึกษาสภาพปัจจุบันของการใช้ห้องสมุด โรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

1. ขอนหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้อำนวยการ โรงเรียนเทศบาลเมืองที่เป็นต้นสังกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการใช้ห้องสมุด ปัญหาใช้ห้องสมุด และความต้องการเพื่อพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต โดยผู้วิจัยได้ประสานงานขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการ โรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียน โรงเรียน เทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนและเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 2 ร่วมวางแผนหาแนวทางการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต

เก็บรวบรวมข้อมูลในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตในขั้นตอนการวางแผนพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตโดยใช้วิธีการประชุมระดมสมอง มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือเชิญผู้เข้าร่วมประชุมระดมสมองที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตมาเยี่ยมชมห้องสมุด โรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนในสภาพปัจจุบันก่อนที่จะพัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิต พร้อมแนบเอกสารประกอบการประชุมระดมสมองได้แก่ วัตถุประสงค์ในการร่วมประชุมระดมสมอง ความหมายห้องสมุดมีชีวิตใน 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ เอกสารสรุปปัญหาการใช้ห้องสมุดโรงเรียน โดยส่งไปให้ผู้เข้าร่วมประชุมระดมสมองล่วงหน้าก่อนสองสัปดาห์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ร่วมประชุมระดมสมองมีส่วนร่วมในการระดมความคิดเห็นเพื่อพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนตามรูปแบบห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ

2. ดำเนินการประชุมระดมสมองร่วมกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้เข้าร่วมประชุมระดมสมองจำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ โรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนจำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายวิชาการจำนวน 1 คน ครูผู้สอนที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าช่วงชั้น จำนวน 3 คน ตัวแทนนักเรียนแต่ละช่วงชั้นจำนวน 3 คน ตัวแทนชมรมผู้ปกครองและครูของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนจำนวน 3 คน ณ ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ในวันศุกร์ที่ 11 มิถุนายน 2553 เวลา

09.00 น. – 12.00 น. ซึ่งผู้วิจัยทำหน้าที่ผู้ดำเนินการประชุมระดมสมองด้วยตนเองโดยแจ้งวัตถุประสงค์ในการประชุมระดมสมองและนำข้อมูลประเด็นการสนทนาดังต่อไปนี้

2.1 นำเสนอประเด็นปัญหาเกี่ยวกับสภาพการใช้ห้องสมุดและปัญหาการใช้ห้องสมุดใช้ห้องสมุดเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนใน 3 ด้านได้แก่ ด้านบรรยากาศห้องสมุด ด้านบริการห้องสมุดและด้านกิจกรรมห้องสมุด มาระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหารวมทั้งศึกษาความเป็นไปได้

2.2 ประเด็นความต้องการของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดเพื่อพัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนใน 4 มิติได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ มาระดมความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางการพัฒนาให้เป็นห้องสมุดมีชีวิตรวมทั้งศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตตามความต้องการของผู้ใช้

3. ร่วมหาแนวทางการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนแบบมีส่วนร่วมของตัวแทนผู้ใช้ห้องสมุด โรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนตามรูปแบบการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้ และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ ทั้งนี้ ได้มีผู้ช่วยวิจัยร่วมบันทึกผลในแบบสังเคราะห์การระดมสมองตลอดการประชุมระดมความคิดเห็น

ขั้นตอนที่ 3 ร่วมพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตและติดตามผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต

เก็บรวบรวมข้อมูลในการพัฒนาและติดตามผลระหว่างการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตเพื่อพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตตามรูปแบบการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ มีวิธีการการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยดังนี้

1. ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้จัดกิจกรรมและผู้วิจัยในฐานะบรรณารักษ์ห้องสมุดได้แจกแบบสอบถามให้ผู้ใช้ห้องสมุดมีส่วนร่วมประเมินกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนใน 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้ และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ โดยใช้แบบประเมินกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างหลังจากการร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดมีชีวิต การร่วมกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมเก็บรวบรวมข้อมูลการเข้าใช้ห้องสมุดมีชีวิตในแต่ละวันของกลุ่มตัวอย่างที่เข้ามาใช้ห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ในช่วงเวลา 12.30 น. – 13.00 น. และในเวลา 15.30 น. – 16.30 น. โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมาย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยได้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องบรรณารักษ์นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดในภาพรวม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนักเรียนในการร่วมกิจกรรมห้องสมุดแต่ละมิติ

ขั้นตอนที่ 4 ร่วมประเมินผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

เก็บรวบรวมข้อมูลผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตหรือเป็นการสะท้อนผลการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมจากการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกชนิดมีโครงสร้างเพื่อศึกษาผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตหรือสะท้อนผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตตามรูปแบบของห้องสมุดมีชีวิตทั้ง 4 มิติจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างโดยผู้สัมภาษณ์เป็นผู้บันทึก
2. ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้ห้องสมุดมีชีวิตหรือสะท้อนผลในการใช้ห้องสมุดมีชีวิตหลังจากที่ได้พัฒนาเป็นห้องสมุดมีชีวิตตามรูปแบบของห้องสมุดมีชีวิตทั้ง 4 มิติ จากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ
3. ผู้วิจัยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลสถิติการเข้าใช้ห้องสมุดในแต่ละวันของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบบันทึกการเข้าใช้ห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนที่มีการพัฒนาตามรูปแบบห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุดโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ข้อมูลเชิงปริมาณ

- 1.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ใช้ห้องสมุด และการใช้ห้องสมุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการใช้ห้องสมุดและความต้องการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดไว้ ดังนี้

4.50 – 5.00	มีปัญหาในระดับมากที่สุด / ความต้องการระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	มีปัญหาในระดับมาก / ความต้องการระดับมาก
2.50 – 3.49	มีปัญหาในระดับปานกลาง / ความต้องการระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	มีปัญหาในระดับน้อย / ความต้องการระดับน้อย
1.00 – 1.49	มีปัญหาในระดับน้อยที่สุด / ความต้องการระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอนแบบมีส่วนร่วม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
ข้อมูลเชิงปริมาณ

2.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินกิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติสะดวกใช้และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยกำหนดไว้ ดังนี้

4.50 – 5.00	พึงพอใจระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	พึงพอใจระดับมาก
2.50 – 3.49	พึงพอใจระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	พึงพอใจระดับน้อย
1.00 – 1.49	พึงพอใจระดับน้อยที่สุด

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสังเกตการระดมสมองเพื่อหาแนวทางพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต แบบสังเกตพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดมีชีวิต โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. วิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตของโรงเรียนเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงปริมาณ

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบบันทึกการเข้าใช้ห้องสมุด ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ใช้ห้องสมุดมีชีวิต การเข้าใช้ห้องสมุดมีชีวิต วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจต่อการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต 4 มิติ ได้แก่ ห้องสมุดที่เน้นมิติผู้เรียนสำคัญที่สุด ห้องสมุดที่เน้นมิติแห่งภูมิปัญญาไทย ห้องสมุดที่เน้นมิติ สะดวกใช้และห้องสมุดที่เน้นมิติสุนทรียภาพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยและค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน

เกณฑ์การแปลความหมาย ค่าเฉลี่ยกำหนดไว้ดังนี้

4.50 – 5.00	พึงพอใจระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	พึงพอใจระดับมาก
2.50 – 3.49	พึงพอใจระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	พึงพอใจระดับน้อย
1.00 – 1.49	พึงพอใจระดับน้อยที่สุด

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

3.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ผลการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิต โดยการวิเคราะห์

เนื้อหา